

**UCHWAŁA
RADY GMINY PRZODKOWO**

z dnia 17 czerwca 2024 r.

NR II/14/2024

w sprawie przyjęcia Gminnego Programy Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024r., poz. 609 z późn. zm.) i art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2024r., poz. 177 z późn. zm.) Rada Gminy Przodkowo uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przodkowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Przodkowo

Dariusz Toporek

Załącznik nr 1
Do Uchwały Nr II/14/2024
Rady Gminy Przodkowo
z dnia 2024.06.17

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2024 – 2026

Przodkowo, maj 2024

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Podstawa Prawna.....	4
3. Diagnoza Społeczna	4
4. Założenia Programu	6
4.1. Ochrona i wsparcie rodziny naturalnej.....	7
4.2. Permanentne doskonalenie form i metod wsparcia rodziny	8
4.3. Charakterystyka sytuacji rodzin	8
5. Adresaci Programu	12
6. Cele Programu	13
7. Zasoby	17
8. Przewidywane Efekty.....	18
9. Źródła finansowania	19
10. Monitoring i Ewaluacja.....	19
11. Podsumowanie.....	20

1. Wstęp

Rodzina to podstawowa grupa społeczna, która kształtuje osobowość człowieka, jego styl życia oraz system wartości.

Obecne czasy bardzo intensywnie zmieniają sytuację społeczno – gospodarczą rodzin, powodują duże przemiany w życiu człowieka. Pojawiają się zagrożenia mające wpływ na rozwój rodziny. Zwiększa się liczba rodzin niepełnych, związków nieformalnych, rodzin z małą ilością dzieci. Dlatego też, potrzeby dotyczące wspierania rodziny są złożone i wymagają kompleksowych oraz interdyscyplinarnych przedsięwzięć mających na celu podniesienie jakości życia.

Pomoc rodzinie winna mieć na celu pomoc w podtrzymywaniu pełnienia pozytywnych ról społecznych poprzez wzmacnianie zasobów, które znajdują się w rodzinie, poprawy ich życia i wspieraniu ich w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców potrzebna jest pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudności w sprawowaniu funkcji rodzicielskich oraz ochrona dziecka przed przemocą. Możemy to osiągnąć przy zaangażowaniu instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Przdokowo oraz Powiatu Kartuskiego. Pozostawienie rodzin bez wsparcia może doprowadzić do ich całkowitej degradacji. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez: pracownika socjalnego, asystenta rodziny, pedagoga szkolnego, służbę zdrowia, policję i kuratorów. Działania te mogą być skuteczne przy założeniu, że wszystkie te instytucje będą ze sobą współpracować i działać na rzecz dziecka i rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia. Ważne jest aby specjalistyczna pomoc dotarła w odpowiednim czasie i była bezpłatna dla osób o niskim statusie materialnym.

Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez nieświadomione przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem prawidłowych wzorców zachowań.

Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności pełnienia prawidłowych ról opiekuńczo – wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostawało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie.

Zdrowa rodzina wypełniając swoje funkcje w odpowiedni sposób zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości dając możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin.

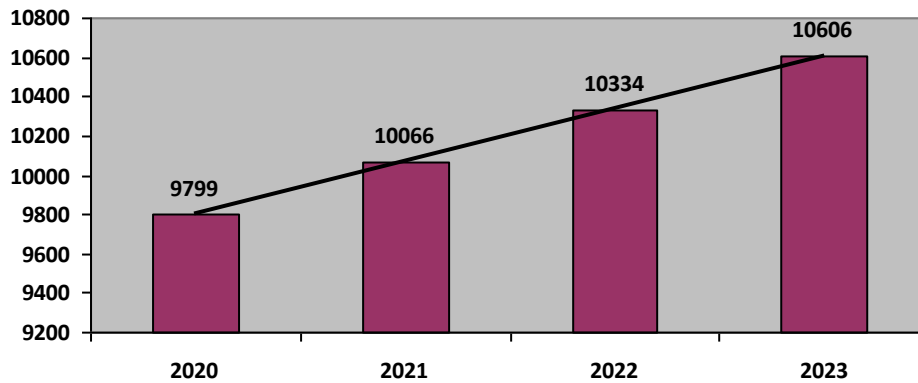
2. Podstawa Prawna

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U.1997.78.483),
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023r. poz. 901 z późn. zm.),
- 3) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024r. poz. 177 z późn. zm.),
- 4) Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U.2023r. poz. 1923 z późn. zm.),
- 5) Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2024 poz. 323 z późn. zm.)
- 6) Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023r. poz, 1993 z późn. zm.)
- 7) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie dużej Rodziny (Dz.U. 2023r. poz. 2424 z późn. zm.)
- 8) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2024r. poz. 424 z późn. zm.),
- 9) Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023r. poz. 2809 z późn. zm.)
- 10) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2022r. poz. 2241),
- 11) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023r. poz. 2151 z późn. zm.),
- 12) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r. poz. 1939 z późn. zm.),
- 13) Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024r. poz. 609 z późn. zm.),
- 14) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przodkowo na lata 2021 – 2027 (Uchwała nr XXI/244/2021 z dnia 25 marca 2021r.)
- 15) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (Uchwała nr LI/552/2024 z dnia 18 kwietnia 2024r.)

3. Diagnoza Społeczna

Gmina Przodkowo liczy 10.606 mieszkańców (stan na 31.12.2023r.). Na przestrzeni lat 2020-2023 możemy zauważyć stopniowy wzrost liczby ludności gminy. W porównaniu do 2020 roku liczba mieszkańców wzrosła o 9,23%.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Przodkowo w latach 2020-2023

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie Przodkowo dodatni i wynosi 92 (stan na koniec 2023 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu 8,67 na 1000 mieszkańców. W latach poprzednich przyrost naturalny kształtowała się na dodatnim niższym poziomie co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Przodkowo na przestrzeni lat 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
<i>urodzenia żywe</i>	153	158	149	160
<i>zgony</i>	74	94	73	68
<i>przyrost naturalny</i>	79 (8,06)	64 (6,36)	76 (7,35)	92 (8,67)

W 2023r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie objął szeroko rozumianym wsparciem 166 rodzin, w tym 80 rodziny z dziećmi. Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej były niskie dochody mieszkańców, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz wielodzietność.

Niskie dochody w rodzinie, wielodzietność oraz niepełnosprawność są głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie to za sobą nie tylko niedostatek ale też i negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. Prowadzi często do zachowań dewiacyjnych w rodzinie, utrzymywania nałogów, marginalizacji, obniżenia poziomu potrzeb bytowych i całokształtu bytowania. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych. W rodzinach takich często występuje alkoholizm, złe warunki socjalno-bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniechania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej.

Jak wynika z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach w pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia 2023r. umieszczonych jest 20 dzieci z terenu Gminy Przdokowo. Pośród nich 13 dzieci przebywa w 10 rodzinach zastępczych spokrewnionych, 6 dzieci w 4 rodzinach niespokrewnionych oraz 1 dziecko w Domu Dziecka. W zakresie tym zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Przdokowo współfinansuje pobyt 18 dzieci w rodzinach zastępczych oraz 1 dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Dane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Kartuzach na dzień 31 grudnia 2023r. wskazują, że obecnie 20 rodzin z terenu naszej gminy jest objętych opieką kuratora w zakresie opiekuńczo-wychowawczym.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w 2023r. założono 14 „Niebieskich Kart” z czego w 12-stu rodzinach są małoletnie dzieci, ogólnie pracowano z 19 „Niebieskimi Kartami”. W 2023r. Policja dokonała 55 interwencji domowych, gdzie sprawcy działali pod wpływem i zostali zatrzymani do wytrzeźwienia.

W związku z nadużywaniem alkoholu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła 15 rozmów interwencyjno-motywujących, podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu. Decyzją Sądu 2 osoby zostały skierowane na przymusowe zamknięte leczenie odwykowe oraz 3 osoby wyraziły zgodę na leczenie ambulatoryjne.

Jak wynika z danych oświatowych w 2023r. na terenie Gminy Przdokowo funkcjonowało 5 publicznych szkoły podstawowych. W tymże samym roku do szkół podstawowych uczęszczało 1110 dzieci, a w klasie „0” oraz 5-latków było 121 dzieci. Ponadto na terenie gminy jest jedna szkoła ponadgimnazjalna, która kształci uczniów z terenu całego powiatu kartuskiego oraz 2 przedszkola z czego jedno jest niepubliczne gdzie uczęszcza 111 dzieci oraz samorządowe gdzie uczęszcza 162 dzieci.

W 2023r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przdokowie finansował dożywianie w 15 szkołach do których uczęszczają dzieci z naszej gminy, dożywianie dla 84 dzieci z rodzin najuboższych.

4. Założenia Programu

Podstawowym założeniem Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej w Przdokowie na lata 2024 – 2026 jest wypracowanie spójnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej program zawiera propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy zarówno materialnej i socjalnej jak też specjalistycznej (w tym psychologicznej, pedagogicznej, rodzinnej, prawnej).

Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka” w wypełnianiu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny.

Główny akcent w pracy z rodziną położony jest na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, której konsekwencją może być umieszczenie dziecka poza środowiskiem rodzinnym.

Ponadto praca socjalna z rodzicami biologicznymi dziecka prowadzona jest także po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, żeby zwiększyć jego szansę powrotu do rodziny naturalnej.

4.1. *Ochrona i wsparcie rodziny naturalnej*

Rodzina naturalna, postrzegana w środowisku jako zagrożona wykluczeniem społecznym powinna znaleźć wsparcie ośrodka pomocy społecznej, do którego należy zdiagnozowanie problemu i koordynacja działań wspierających.

Doskonalenia wymaga integracja działań:

- pracowników pomocy społecznej,
- pracowników podstawowej opieki medycznej,
- wychowawców, nauczycieli, pedagogów szkolnych,
- duszpasterzy,
- pracowników poradni psychologiczno – pedagogicznych,
- kuratorów sądowych,
- policji,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych i wolontariuszy.

Typowanie rodzin naturalnych do objęcia pomocą instytucjonalną z zasady powinno się dokonywać z inicjatywy i pod ciągłą obserwacją pracownika socjalnego, bądź przedstawiciela innej instytucji (szkoły, policji itd.) we współpracy z pracownikiem socjalnym. Podstawowym warunkiem dobrej współpracy wspomnianych wyżej instytucji jest dobry przepływ informacji między nimi i rozpoznanie wzajemnych możliwości oraz kompetencji.

Konieczne jest utworzenie poradnictwa, zwłaszcza psychologiczno – pedagogicznego, oraz jego upowszechnienie w środowisku. Poradnictwo i wsparcie psychologiczno – pedagogiczne świadczone w gabinetach szkolnych nie obejmuje znacznej części potrzebujących. Dlatego świadczone są profesjonalne usługi psychologa oraz asystenta rodzinnego w domach klientów. Wsparcie psychologiczno – pedagogiczne rodzin naturalnych powinno być łączone z pomocą materialną. Środowisko rodzinne naznaczone alkoholizmem, ubóstwem itp. dość często otrzymują pomoc materialną bez żadnych zobowiązań do zmian w funkcjonowaniu społecznym. Nasila to i pogłębia ich marginalizację i odwrotnie pomoc psychologiczna musi być właściwie wzmacniana wsparciem materialnym rodzin. W tym miejscu trzeba zaznaczyć, że bardzo ważną rolę spełnia kontrakt socjalny, który jest narzędziem doskonałym w pracy z klientem opornym czy roszczeniowym.

4.2. *Permanenne doskonalenie form i metod wsparcia rodziny*

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak aby przywrócić jej prawidłowe funkcje. Wprawdzie można przyjąć, że forma pracy z rodziną utrwalona wieloletnią praktyką powinna być kontynuowana, to jednak zachodzą okoliczności, które burzą wypracowany porządek i wskazują na potrzebę permanentnego uczenia się i doskonalenia form i metod pracy z rodziną.

4.3. *Charakterystyka sytuacji rodzin*

Diagnostując rodzinę należy mieć na uwadze, że określona jest jako dynamiczny system psychospołeczny, w skład którego wchodzi rodzice, dzieci czy też wspólnie mieszkający dalsi krewni. Jest ona dynamiczna, gdyż ciągle zachodzą w niej jakieś procesy czy zmiany. Rodzina jest pierwszą „szkołą życia” każdego dziecka. To miejsce, w którym zaspokajane są najważniejsze potrzeby dziecka. W rodzinie człowiek uczy się kochać i przebaczać, ale w rodzinie może też nauczyć się oszukiwać, nienawidzić, zaprzeczać uczuciom. Dziecko uczy się przede wszystkim przez doświadczenie, obserwację, naśladuje rodziców i ich zachowania, przyjmuje ich poglądy i wartości.

Mimo wielu danych dotyczących sytuacji klientów GOPS brak jest pełnej informacji o rodzinie. Dane te są rozproszone i w związku z tym nie dają pełnego obrazu sytuacji rodzin. Najbardziej znane są warunki życia tych rodzin, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej

Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, są nimi m.in.:

- brak bezpieczeństwa ekonomicznego,
- niskie kwalifikacje i zarobki,
- niemożność utrzymania mieszkania,
- wysokie koszty edukacji dzieci.

Ponadto zauważa się:

- wzrost źle funkcjonujących rodzin,
- narastających konfliktów oraz,
- brak kompetencji do ich rozwiązania.

Mając na uwadze dobro dziecka na bieżąco należy dokonywać analizy i oceny sytuacji dzieci i ich rodzin. Z obserwacji naszych wynika, że w szkołach mamy do czynienia z przemocą wśród rówieśników, zjawiskami patologicznymi, które sukcesywnie przybierają na sile. Wyraźnie zaznacza się grupa rodzin, która jest dysfunkcyjna (to rodzina, która nie spełnia swych zadań wobec dziecka) z różnych powodów np. alkoholizm, przemoc, ogólna niezaradność życiowa i postawy społeczne, samotne rodzicielstwo, brak czasu lub bierne i wycofane stanowisko w kwestii dostarczania dziecku właściwego systemu wartości, brak

kompetencji wychowawczych i realnego wpływu na zagospodarowanie czasu wolnego swoich dzieci.

Dzieci z takich rodzin są podatne na niekorzystne wpływy otoczenia. Łatwo i chętnie przyjmują negatywne wzorce zachowań, powielają też często zły wzór czy schemat wyniesiony z domu rodzinnego. Stąd warto wzmocnić system pomocy rodzinom z dziećmi poprzez podejmowanie różnorodnych, adekwatnych działań służących eliminowaniu złych postaw i kształtowaniu osobowości właściwie funkcjonujących w społeczeństwie.

Tabela nr 2. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych w latach 2021 – 2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Osoby samotnie gospodarujące	24	24	24
Osoby pozostające w rodzinie	6	4	2

Liczba osób korzystających z zasiłków stałych w okresie ostatnich 3 lat nieznacznie zmalała.

Tabela nr 3. Powody przyznawania pomocy (liczba rodzin)

Powód trudnej sytuacji życiowej	2021	2022	2023	% w stosunku do ogólnej liczby rodzin objętych pomocą w formie świadczeń
Ubóstwo	72	73	62	37,3
Bezdomność	8	10	7	4,2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	32	28	26	15,7
w tym wielodzietność	27	28	26	15,7
Bezrobocie	22	22	17	10,2
Niepełnosprawność	75	69	77	46,4
Długotrwała lub ciężka choroba	29	22	25	15,1
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	16	11	11	6,6
w tym rodzin niepełne	15	10	8	4,8
w tym rodziny wielodzietne	0	1	2	1,2
Przemoc w rodzinie	2	1	3	1,8
Alkoholizm	19	19	18	10,8
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	1	0	0

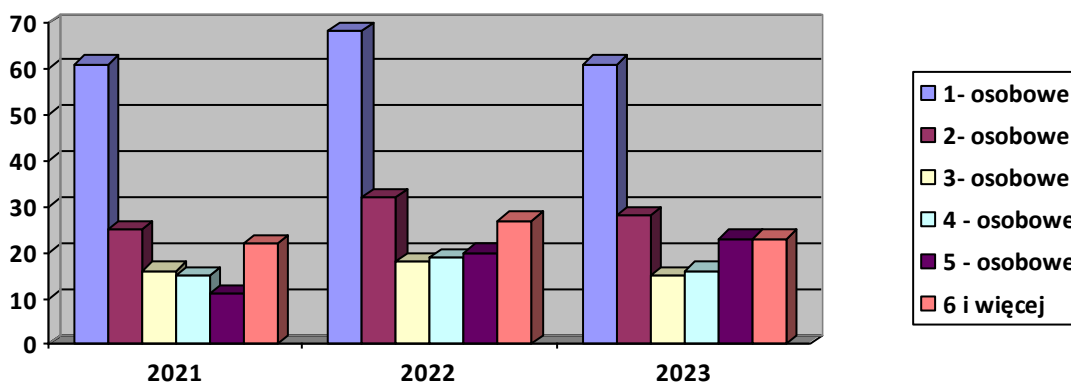
Analizując powody przyznawania pomocy należy podkreślić, że rodziny korzystające z pomocy społecznej borykają się jednocześnie z wieloma problemami. Wśród nich 37,3% rodzin dotknięta jest ubóstwem, 46,4% rodzin boryka się z problemem niepełnosprawności, a 15,1% z długotrwałą i ciężką chorobą. Kolejnym problemem skutkującym konieczności objęcia pomocą społeczną jest potrzeba ochrony macierzyństwa (15,7%), bezrobocie (10,2%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (6,6%), alkoholizm (10,8%), przemoc w rodzinie (1,8%) oraz bezdomność (4,2%). Poza wyżej wymienionymi przyczynami korzystania ze świadczeń, osoby korzystające z pomocy społecznej często charakteryzowały się niedostateczną motywacją do podjęcia aktywności społeczno-zawodowej, zależnością od pomocy społecznej, niestabilnością decyzyjną i rozbieżnością deklaracji z podejmowanymi działaniami.

Należy podkreślić, że wszystkie wymienione dysfunkcje mają negatywny wpływ nie tylko na rodziny, które zostały nimi dotknięte. Mają one także wymiar ogólnospołeczny, powodujący konieczność wyasygnowania środków na wsparcie materialne i w naturze oraz potrzebę stałego angażowania wysiłków społecznych skierowanych na minimalizację skutków tych dysfunkcji, widocznych we wszystkich strefach życia społecznego: edukacji, ochronie zdrowia, aktywizacji zawodowej, rozwoju i integracji społecznej.

W ostatnich latach obserwujemy spadek liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka.

Tabela nr 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Typy rodzin	2021	2022	2023
<i>Rodziny ogółem</i>	150	184	166
<i>Liczba osób – 1</i>	61	68	61
- 2	25	32	28
- 3	16	18	15
- 4	15	19	16
- 5	11	20	23
- 6 i więcej	22	27	23
<i>Liczba dzieci w rodz.</i>	66	84	80
- 1	14	19	19
- 2	20	19	17
- 3	13	20	21
- 4	14	14	15
- 5	4	11	7
- 6	0	0	1
- 7 i więcej	1	1	0

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2023 roku nieznacznie zmalała w porównaniu do roku 2022 i 2021 spowodowane jest to tym, że niektóre rodziny przeżywają tylko chwilowe problemy i nie ubiegają się o pomoc w kolejnych latach. Przede wszystkim pomocą objęte są rodziny wielodzietne oraz osoby starsze, samotne i schorowane. Zauważalna jest tendencja objęcia pomocą mniejszą ilością rodzin wielodzietnych i większą ilością osób samotnie gospodarujących.

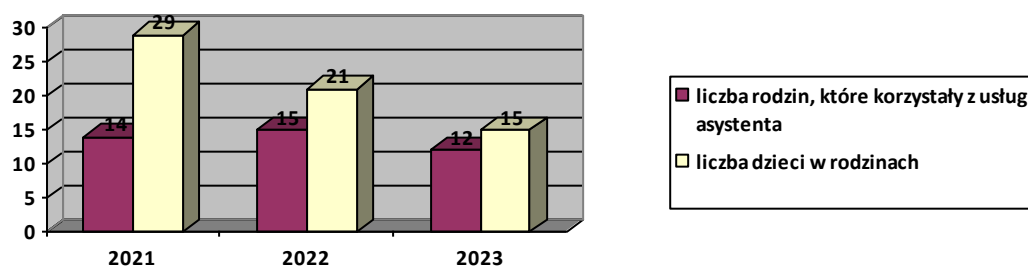
W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten realizowany jest z funduszu alimentacyjnego. W roku 2023 z omawianych świadczeń skorzystało 19 rodzin (25 dzieci uprawnionych), na łączną kwotę 119.450 zł. Liczba świadczeniobiorców na przestrzeni ostatnich lat jest na stałym poziomie. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 6. Liczba rodzin, osób korzystających oraz kwota wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2021-2024

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba rodzin	19	16	19
Liczba uprawnionych dzieci	25	23	25
Kwota świadczeń (zł)	136.900	119.650	119.450

Nieocenioną formą pomocy skierowaną do rodzin zagrożonych zabezpieczeniem dzieci była asystentura rodzin.

Liczba rodzin, które korzystały z jego usług wyniosła kolejno: 14 rodzin (w tym 29 dzieci) w roku 2021, 15 rodzin (w tym 21 dzieci) w roku 2022 oraz 12 rodzin w 2023 roku, w których wychowywało się łącznie 15 dzieci.

Wykres 2. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny na przestrzeni lat 2021-2023

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 98.959,87 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej w porównaniu do 2021 roku uległa zwiększeniu o 43.852,78 zł.

Tabela 7. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Kwota świadczeń (zł)	55.107,09	54.978,00	98.959,87

5. Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Przdkowo, wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego.

Odbiorcami programu są również kobiety w ciąży powikłanej i rodziny w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin wielodzietnych,
- rodzin niepełnych,
- małoletnich matek,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-6 lat, oraz realizujących obowiązki nauki na poziomie szkoły podstawowej,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym,
- rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (np. dzieci chore, niepełnosprawne, nadpobudliwe, z zaburzeniami zachowania),

- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska,
- kobiet w ciąży powikłanej i rodzin w obliczu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

6. Cele Programu

Wspieranie rodziny polega na pracy z całą rodziną to jest ze wszystkimi jej członkami. W związku z tym opracowano odpowiednie cele mające na względzie dobro każdego członka rodziny oraz metody rozwiązywania istniejących w niej problemów.

Nasze cele zostały opracowane na podstawie potrzeb wynikających z sytuacji w jakich znajdują się rodziny zamieszkujące w Gminie Przodkowo, wieloletnich doświadczeniach oraz aktów prawnych i lokalnej strategii i programów o których mowa we wprowadzeniu. Opracowując cele uwzględniliśmy zadania własne gminy oraz obowiązki wójta w zakresie wspierania rodziny, realizowane poprzez działania odpowiednich instytucji.

CEL GŁÓWNY:

Stworzenie spójnego systemu pomocy na rzecz rodzin, wzmocnienie rodziny i tworzenie warunków do jej prawidłowego rozwoju.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Cel operacyjny nr 1			
Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	Liczba rodzin: - objęta pomocą społeczną, - korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego
1.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci	Gminny Ośrodek Pomocy	Liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych

	posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	Społecznej w Przodkowie	korzystających z posiłków w programie i poza programem
1.3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym	Gmina Przodkowo	Liczba osób, objętych wsparciem stypendialnym w tym: socjalnym, naukowym, sportowym
1.4	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego i prawnego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie Gmina Przodkowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach	Liczba osób korzystających z poradnictwa Liczba udzielonych porad
1.5	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem
1.6	Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem
1.7	Podjęcie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	Liczba zrealizowanych projektów Liczba rodzin objętych wsparciem

Cel operacyjny nr 2

Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1	Zapewnienie usługi asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
2.2	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i	Placówki oświatowe Gmina Przodkowo	Liczba zrealizowanych form wsparcia Liczba dzieci i młodzieży

	młodzieży		objętych wsparciem
2.3	Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	Placówki oświatowe Biblioteka Gmina Przdkowo	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
2.4	Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przdkowie	Ilość złożonych wniosków Ilość wydanych Kart
2.5	Organizacja wydarzeń o charakterze integrującym rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przdkowie Gmina Przdkowo Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych wydarzeń
2.6	Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przdkowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach	Liczba dzieci powracających
2.7	Rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej.	Gmina Przdkowo	Liczba zorganizowanych form wsparcia
2.8	Współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem przepływu informacji i podjęcie stosownych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przdkowie Gmina Przdkowo Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach Ośrodek Zdrowia	Liczba wspólnych działań

Cel operacyjny nr 3			
Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Szkolenia dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba osób biorących udział w szkoleniu
3.2	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla pracowników placówki	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji Liczba osób biorących udział w szkoleniach i superwizjach
3.3	Prowadzenie pracy socjalnej i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną
3.4	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie Zespół interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe	Liczba udzielonych informacji
3.5	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie Gmina Przodkowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach	Liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny
3.6	Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym	Placówki oświatowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	Liczba programów i Liczba dzieci objętych programami

Cel operacyjny nr 4			
Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie	
4.2	Podjmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie Placówki opiekuńczo-wychowawcze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka
4.3	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Gmina Przodkowo Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach	Wysokość poniesionych nakładów finansowych Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej

7. Zasoby

1. Analiza zasobów:

I. Procedury, programy:

1. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kartuskim na lata 2024-2029,
2. Powiatowy program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy
3. Gminny program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Przodkowo na lata 2024 – 2030.
4. Projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,

II. Zasoby instytucjonalne, rzeczowe:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przodkowie,

2. Biblioteka Publiczna w Przodkowie im. Henryka Hewelta,
3. Urząd Gminy w Przodkowie – Dział Promocji Gminy,
4. Komisariat Policji w Przodkowie,
5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobysewie ul. Polna 8,
6. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobysewie ul. Smółdzińska
7. Praktyka Lekarzy Rodzinnych Sp. Z o.o. w Przodkowie
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nr 1 w Przodkowie
9. Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach,
10. Centrum Integracji Społecznej w Ostrzycach i Garczu,
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach
12. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kartuzach
13. Klub Abstynenta w Kartuzach.
14. Szkoła Podstawowa w Przodkowie
15. Szkoła Podstawowa w Pomieczynie im. ks. Bronisława Szymichowskiego
16. Szkoła Podstawowa w Czczewie im. Jana Pawła II
17. Szkoła Podstawowa w Wilanowie
18. Szkoła Podstawowa w Szarłacie
19. Przedszkole Samorządowe w Przodkowie
20. Przedszkole niepubliczne „Happy Children”
21. Place zabaw dla dzieci i boiska we wszystkich sołectwach, dodatkowo w Przodkowie „ORLIK”, stadion a także hala sportowa.
22. Punkty świadczące bezpłatną pomoc prawną na terenie powiatu kartuskiego

III. Zasoby organizacyjne

1. Zespół interdyscyplinarny,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

IV. Zasoby ludzkie

1. Parafie z terenu gminy Przodkowo,
2. Caritas przy parafiach
3. Pracownicy instytucji pomocy społecznej,
4. Policja,
5. NGO (organizacje pozarządowe).

8. Przewidywane Efekty

Realizacja niniejszego programu pozwoli na:

1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny biologicznej,
2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
3. Dążenie do integracji rodziny,

4. Szczegółową analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin,
5. Poprawę bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
6. Przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,
7. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin,
8. Podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty zaangażowane w realizację programu.

9. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

Program finansowany ze środków:

1. Budżetu Gminy Przodkowo,
2. Budżetu państwa w ramach dotacji,
3. Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektów,
4. MPiPS w ramach projektów,
5. PFRON w ramach programów i projektów.

10. Monitoring i Ewaluacja

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Przodkowo składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją. Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Przodkowie.

11. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Środowisko rodzinne reprezentujące właściwe postawy rodzicielskie, budujące dobrą, przepojoną miłością, życzliwością oraz serdecznością atmosferę domu, w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie pozytywnych zachowań u dziecka oraz na jego prawidłowy rozwój społeczny i psychiczny. Dziecko będące pełnoprawnym członkiem rodziny, która w pełni je akceptuje, podejmuje maksymalne starania, chętnie się uczy, rozwija swoje zainteresowania, staje się samodzielne i odpowiedzialne oraz zdolne do zaspokajania potrzeby bezpieczeństwa, osiągnięcia dojrzałości emocjonalnej i psychicznej.

Atmosfera domowa ma największy wpływ na to, jak szczęśliwe, spokojne i odporne psychicznie jest dziecko, jak odnosi się ono do dorosłych, do swoich kolegów i innych dzieci, jak ocenia siebie i swoje zdolności, czy okazuje swoje uczucia, czy raczej jest zamknięte w sobie, jak reaguje na nowe sytuacje. Rodzice preferując właściwe postawy wobec dziecka, otaczają je troskliwą opieką, dostrzegają i zaspokajają jego potrzeby, co powoduje, że dziecko jest ufne wobec swoich rodziców, zwraca się do nich po rady i pomoc, jest zadowolone z rezultatów własnego wysiłków i pracy, zdolne do współdziałania z rówieśnikami oraz podejmowania zobowiązań.

Ważne jest zatem, rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, u których występuje problem z należytą realizacją tych funkcji.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Przodkowo oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmiernia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada.

Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024r. poz. 177 z późn. zm.) nałożyła na gminę zadanie z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy, jednym z zadań włączonych gminy jest opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny.

W latach 2012-2023 realizowano:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 przyjęty uchwałą Rady Gminy Przodkowo nr XIII/91/2012 z dnia 29 marca 2012r.
2. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 przyjęty uchwałą Rady Gminy Przodkowo nr III/25/2015 z dnia 26 lutego 2015r.
3. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 przyjęty uchwałą Rady Gminy Przodkowo nr XXXII/313/2018 z dnia 25 kwietnia 2018r.
4. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 przyjęty uchwałą Rady Gminy Przodkowo nr XXVI/283/2021 z dnia 30 września 2021r.

Z uwagi na fakt, że „Gminny Program Wspierania Rodziny obowiązywał do 31 grudnia 2023r. istnieje konieczność przyjęcia kolejnego Programu na lata 2024-2026.

Przedłożony projekt „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026” zawiera zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych poprzez zapewnienie im kompleksowego wsparcia.

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy z strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.